

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

„Duhovniki ne spolnujejo svojih dolžnost.“

Te besede izgovoril je v češkem deželnem zboru mladočeski liberalci dr. Gregr, ko je zbor obravnaval šolske zadeve. Duhovniki ne spolnujejo v šoli svojih dolžnost, ta predmet so potem razpravljali v mnogih člankih „Narodny Listy“, glasilo dr. Gregrovo, ter očitali duhovnikom v nemarnost in zanikarnost pri poduku. In to so upali v obraz povedati duhovstvu češkemu, kteremu morda ne vemo bolj izglednega v napredovanju postaviti v primero. Pač je toraj umevno, kako nejevoljo da so izbudila taka očitanja med vernimi Čehi, ki poznajo svoje duhovne, ter jih tudi spoštujejo. Seveda tudi duhovniki sami niso smeli molčati, ker to bi pomenilo, pritrjevati temu, kar drugi govoré in pišejo. V izvrstnem svojem glasilu „Čechu“ duhovstvo češko z dokazi in statistiko v rokah pojasnuje, kako da zanemarja svoje dolžnosti ter posebno povdarja, da dr. Gregru in drugim je pač malo mar, kako da se otroci podučujejo v verouku, da bi se na tihem gotovo veselili, ko bi duhovniki res bili zanikarni v šoli, toda, sedaj vzdignili so se zoper nje zaradi tega, ker sploh duhovnika v šoli trpeti ne morajo, to tudi javno in jasno kažejo, da duhovnik je zadnji v šoli in gotovo je, ko bi bilo samo na mladočehih, vrgli bi kmalu vse katehete čez prag. Vedó namreč dobro, kako globoko se vtisnejo v srce otrokovo posebni verski nauki in kako težko je pozneje človeku popolnom izbiti iz glave vse verske mladostne spomine. Ker sedaj morajo še trpeti duhovnika v šoli, si pa skušajo pridobiti učiteljstvo na svojo stran, ki naj bi do časa podrlo, kar katehet sozida. Žalibog, da se je to posrečilo brezvercem. Seme, ki ga sejejo dr. Gregr in sodrugi v Pragi, to seme širijo posebno učitelji med ljudstvo po deželi. Vendar pa je še mnogo občin in krajev, kjer so bili do sedaj njih poskusi brez uspeha, ali kjer so še verni učitelji, ker tudi teh je še mnogo, in iz teh krajev se javijo sedaj ugovori proti dr. Gregru, tu dokazujejo župani, da duhovniki vestno skrbijo za poduk tudi pri onih otrocih in v onem času, ko jih postava k temu ne sili. — Sploh pa moramo opomniti, da se med Čehi zelo širi liberalizem ter grozi zelo jih ovirati v pravem napredku. Zaslugo zato imajo „Nar. Listy“, ki se poslužujejo vseh prilik in razmer, da ljudem oznanjujejo moderno brezverstvo. Mnoge tovarne po Českem, njih uradniki, večidel tujci, so kakor nalašč v besedi posebno pa še z vzgledom glasni oznanovalci brezverskih načel, njim pa se po mnogih krajih kot vredni tovariši pridružujejo novodobni učitelji. In mnogo takih mož sedi med Čehi celó v državnem zboru, ki pri vsaki priliki delajo sitnosti češkemu klubu ter se načelno ustavljajo vsem konservativnim zahtevam. Hvala Bogu, izdihnil bodeš morda vesel, da pri nas Slovencih ni tako! Vendar pazi, da

se ne prenašli. Znano je namreč in mnogoletna skušnja nas uči, da se razmere pri Čehih v malem javljajo tudi pri Slovencih. Čehi obkoljeni od vseh strani od tujih narodov, bati so se morali vedno za narodni svoj obstanek in ta skupna preteča jim nevarnost jih je med soboj vedno družila, da so edini postopali proti nasprotniku; sedaj se posebno Čehom v tem obziru razmere obračajo na bolje in videti je, da se bodo polagoma spolnile vse opravičene želje Čehov v narodnih zahtevah. Toda odkar se boljša v tem obziru stanje severnih naših bratov, grozi jim, kakor smo videli, sovražnik, enako ali pa še bolj nevaren, v lastnem taboru. Razmere pri nas so v tem onim zelo podobne, se ve da se vrši pri nas vse le v malem. Ko so mladočehi delali največ vriša, so mislili tudi pri nas nekteri, da jih morajo posnemati. In ker so pri Čehih sedaj nekako z naskokom napadli trdnjavo duhovsko, mislijo tudi nekteri Slovenci, da bode tudi treba, čeravno ne na vsej liniji, poskusiti, zopet tu in tam kakemu duhovniku dati kako brco. — Take misli so me navdajale, ko sem odležil iz rok „Slov. Narod“, v kterem dopisnik iz Žužemberka prav po svoje črni pred svetom izglednega svojega župnika. Govori namreč dopisnik o županu ter ga po svoje svetu kaže in nadaljuje: da je (župan) slepa igrača onega gospoda na hribu, kteri je že a priori vsacemu napredku sovražen in bi ljudstvo rad pahnil v temoto in nezavest preteklih stoletij. — To zaničljivo govori dopisnik, neskušen komaj šoli odrasel mladenič, o župniku Tavčarju, kterega pozna duhovščina kranjska kot vzglednega svojega uda ter si šteje v čast, imeti ga v svoji sredi; tako piše o možu, zvedenem ne le v bogoslovskih vedah marveč spretne tudi v drugih strokah; o možu, kteremu so slovenski volilci izkazali svoje zaupanje s tem, da so ga volili v deželni zbor. Mož toraj, kterega imajo vsi v čisljih, ki dostojno imponira tudi svojim nasprotnikom, se nam tukaj kaže, da je a priori vsacemu napredku sovražen. Kakemu napredku pač? S tem da hoče in se trudi v zvezi s poštenim in občeprijutljenim županom, kolikor mogoče, omejiti grdo ponočevanje, v kterem se ravno oni posebno odlikujejo, ki županu neoliknost očitajo, menim se upira pač napredku v hudobiji in neuravnosti in takemu napredku je on in ž njim vsak duhovnik a priori sovražen. Županu se očita, da je le slepa igrača župnikova; nato pa pravimo: Blagor občini, kjer si župnik in župan podajata prijateljsko roko ter skrbita za javni blagor dušni in telesni. Trgi, kakoršen je Žužemberg, ne potrebujejo toliko po vseh novih pravilih omikanih in nasukanih županov (vsaj tacega so Žužemberčani imeli, a ga ne marajo več) pač pa je treba poštenih, pravičnih mož in tak je tudi župan Žužemberški.

Sploh pa moramo reči, da nismo pričau-

kovali o župniku Tavčarju taka zaničljiva poročila brati v slovenskem dnevniku!

Politični pregled.

V Ljubljani 27. novembra.

Avstrijske dežele.

O državnem zboru poročajo nekteri dunajski listi, med njimi celo „Fremdenblatt“, da snuje grof Coronini nov klub, in da znaša število njegovih udov že 23. Ta novica se je razširila že lani, a grof Coronini sam jo je zanikal kot neresnično. Ne vemo toraj, ali je zdaj verjetnejši od lani, to pa vemo, da Vojnovič in Styrcea iz Hohenwartovega in Croy iz Liechtensteinovega kluba gotovo niso pristopili k novemu klubu, kakor poroča „Deutsche Zeitung.“ Tudi moravski veliki posestniki bodo težko vsi pristopili k novi stranki, ker deželni grof Fürstenberg in baron Gudenu sta odločno zmerom glasovala z desnico.

Za Gorlški deželni zbor, čigar šestletna doba je potekla, imeli bodo, kakor poroča „Soča“, menda mesca januarija nove volitve.

Bosna. Zadeve med nadškofom dr. J. Stadlerjem v Sarajevem in med frančiškani v Bosni so srečno vse poravnane. Red frančiškanski odstopi nadškofa v nadškofiji Vrhbosenski 16, v Banjaluški 8 far.

Iz Gallije. V grško-katoliškem konsistoriji je bilo prebrano 22. t. m. papeževno pismo, ki se tiče ostave metropolita Sembratoviča. Ob enem je bil oznanjen cesarski razglas, v katerem se sprejme odpoved metropolita, odkáže se mu pokojnine 12.000 gld. ter se imenuje škof Silvester Sembratovič za apostolskega vikarja in oskrbnika škofije, ki bode užival tudi prihodke te službe. Sprejme se tudi ostavka officiala Malinovskega in skolastika Zukovskega, odkáže se jima pokojnine, kolikor sta imela dosihmal plače a stanovnine dobosta po 180 gld.

Vnanje države.

Iz Pariza 20. novembra. Francoski radikalci so hotli odpraviti poročnika pri papežu, minister Duclerc je bil zoper, in popravek (amendements), kterega so stavili pri posvetovanju o stroških za ministerstvo unanjih poslov, je bil zavržen s 339 zoper 171 glasov. Potem pa so hotli imeti namesto poročnika poslovodjo, Minister Duclerc je bil tudi zoper to, ter je rekel, da ne more voditi unanjih poslov, ako se poročnik pri papežu odpravi. Rekel je, da to tirja iz političnih vzrokov, Prusija hoče stopiti s papežem v zvezo, Anglija tudi, a Francosko bi pa poslanstvo pri papežu odpravilo? Zbornica je tudi potrdila pogodbe, katere je zemljepotnik Brazza sklenil v južni Afriki ob reki Kongo; vlada hoče vojaško ladijo tje poslati, da zagotovi Francoski sad truda in težav, katere je prestal ta pogumni zemljepotnik v teh dosihmal neznanih krajih. — Prvi je Stanley prišel iz srede Afrike po reki Kongi v Atlantsko morje, za

njim so se drugi trudili odkriti svetu te nezane kraje, koriet tega pa vsaki hoče nakloniti ti državi, ki ga je odposlala.

Arabi-paša je zatožen. 1. Zoper vojaške postave in zoper mednarodno pravo je obesil v jutro 12. julija v Aleksandriji belo zastavo ob jednem pa se je umaknil s svojimi vojaki, in ukazal po mestu Aleksandriji pleniti in požigati. 2. Nadražil je Egipčane, da so se zarotili in oborožili zoper namestnega kralja — hudodelstvo to spada pod 5. član vojaške kazenske postave in član 55. otomanske kazenske postave. 3. Je vojsko nadaljeval dasiravno je prišlo naznanilo miru — hudodelstvo, o katerem govori član 3. otomanske kazenske postave. 4. Dražil je k domači vojski, in je pripravil čez Egipt morijo in rop. — Ta hudodelstva spadajo pod član 56 in 57 otomanske kazenske postave.

Priče so izpovedale, da ni bilo zažgano kar slučajno, uže teden poprej je bilo slišati med vojaki, ako se bomo umaknili iz Aleksandrije, bodemo mesto zažgali; več voz, katere je spremljala vojaška straža, so spravljali v mesto — bili so na njih sodčki, s petrolejem. Vojaki so bili k požiganju komandirani kakor v kakšno bitko, vsakemu polku je bila odkazana ulica, kjer ima pleniti in zažigati. — Sploh vse drugače ne misli in ne sodi drugače, kakor da se je vse to godilo na povelje Arabija. — Angleži pa vendar preiskujejo, kar sami dobro vedo. Da imajo pri vsi ti zatožbi posebne namene, je jasno, ko beli dan. Vso krivdo hočeje zvaliti na moža, ki je ljubil svoje domovino, in jo hotel strgati iz rok oderuhom, pri vsem tem pa je bil le orodje drugim. — Po Arabiju bijejo, sultana pa mislijo.

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke se nam piše: Danes v petek 17. nov. vihrala je bela zastava nad našim gradom. Gotovo redka prikazen, ki se v večih letih komaj ponavlja. Naznanjala je, da danes ni nobenega jetaika zaprtega, tedaj so vse ječe prazne. Ali ni dolgo časa trajalo to veselje; drugi dan v soboto zastave že več nismo zapazili. *)

Iz Šmarjanskega okraja. (Nasproti Schulvereinu.) Z veseljem smo pozdravili odborov sklep, da bode Slovensko društvo tudi nasproti „Schulvereinu“ energično postopalo. Priporočati bi bilo toraj, da se napravi posebna glavica, katera bi po doneskjih, ki bi se naj posebej in takoj začeli pobirati, od leta do leta naraščala. Posebni stroški pa bi se z obrestmi te glavice pokrivali. Glavno pozornost mislim, treba Slov. odboru obratiti na severno mejo, ki se vedno krči, ker nemčurji tamkaj najhujše pritiskajo. V vseh krajih ob tej meji morale bi se po spodbuji Slovenskega društva ustanoviti čitalnice, in v šolah dotičnih krajev bi se moralo skrbeti za dovoljen in uspešen poduk v slovenščini. Tudi v Mariboru je mnogo slovenskih otrok, ki se vsled pomanjkanja slovenskih šol brezobzirno ponemčjujejo. Ali bi ne bilo mogoče, za zdaj, vsaj v tem na spodnjem Štajerskem največjem in za Slovence jako važnem mestu osnovati privatno slovensko ljudsko šolo? Kajti drugače jo bodemo težko kedaj imeli in nam vse ponemčijo.

Iz Celovca, 21. novembra. („Narodna šola.“ Občinske volitve.) (Konec.)

Po nekem pismu iz Ljubljane posnamem, da nam misli „Narodna šola“ samo s tem

pomagati, da bo slovenske šolske kajige med našo mladino delila. To pa je toliko, ko nič. Kajti v celi Koroški menda ni toliko narodnih učiteljev, kolikor je prstov na eni roki. Otroci slovenskih bukev ne bodo znali brati, učitelji pa sploh ne bodo trpeli takih bukev v rokah svo ih učencev, ter jih bodo konfiscirali. O tem si ne delajte nobenih sanj. Mi smo mislili, da bo „Narodna šola“ privatne, slovenske šole ustanovljala, kakor „Schulverein“ nemške. S sedanjim premoženjem tega se ve, da ne more; zato bo treba o tem razgovoriti se in potem „Narodno šolo“ krepko podpirati.

Naj bolje pa bi bilo, ko bi nam naši poslanci na Dunaji priborili narodnostno postavo, v kateri bi se moralo določiti, da, kjer je dve tretjini učencev slovenske narodnosti, tam je učni jezik ljudske šole slovenski, brez ozira na drugačne želje starišev, krajnih, okrajnih in deželnih šolskih svetov. Nemščina se zna le kot obligatni predmet, nikdar pa kot učni jezik vpeljati in se jej ne sme več, ko štiri ure na teden odkazati. Na goljufijo, če bi učitelji ali starši hoteli slovenske otroke za nemške upisati, morala bi se ojstra kazen postaviti.

Čudno je le to: v nobeni drugi reči ne prašajo občin, kakoršne šole želé, ne kolikolletno šolsko dobo, ne kakšne šolske predmete itd., samo to jih prašajo, ali naj bo šola slovenska ali nemška, in če ljudje le količkaj omenijo koristi nemškega jezika, brž pravijo, da ljudstvo hoče nemške šole! Če že vse drugo sami sklenejo, naj še to! Če bi n. pr. Kočevarje tako prašali bi ti tudi pripoznali potrebo slovenskega jezika; zakaj pa Kočevarjev ne prašajo? In zakaj ne prašajo Nemcev ob slovenski meji na Koroškem in Štajerskem? Tudi tem bi bil slovenski jezik potreben, kakor našim otrokom nemški. Od kod ta enostranost? Sploh pa tako vsi vemo, kam pes tace moli, in da se nam ni nadejati boljših časov, dokler se ne zgodi bistvena prememba pri naučnem ministerstvu.

Pri občinski volitvi v Glinjah v rožni dolini so zmagali Slovenci!

Iz Celovca, 22. nov. (Vesele novice. Južna železnica proti Sloven-cem!) Koroška za Slovenstvo še ni izgubljena! Nedavno sem Vam pisal, da so občine Medborovnica in Slov. Blajberg pa šolski svet v Škocijanu poslali gosp. poslancu Einspielerju zaupnice in se izrekli za slovenske ljudske šole. Izrekel sem tudi usdo, da bodo ta izgled posnemale še druge občine. Ta nada se je izpolnila. Došlo je vrlému poslancu 5 reci pet novih zaupnic, in sicer: od občine Št. Jakob v rožni dolini, druga od šolskega sveta v Št. Jakobu, tretja od šolskega sveta na Jezeru (Oberseeland) na kranjski meji, črtta iz Sveč (Suetschach) v rožni dolini, in peta iz Podgorja (Podgerjach) v rožni dolini.

Zdaj se je toraj oglasilo že osem slovenskih zastopcev, šolskih in občinskih, ki zahtevajo slovenske ljudske šole. Imena teh občin in šolskih svetov navajam zato izrekoma, da bode naši vrli poslanci vedeli na Dunaji zavrnuti laž liberalcev, češ, da koroški Slovenci sami zahtevajo nemške šole. Te občine, ki sem jih naštel, protestirajo proti nemškim šolam, in protestirale bodo še druge. Tiste pa, ki ne protestirajo, o teh smete verjeti, da so ravno tega mnenja, toda usiljeni so jim nemškutaraki župani, ki ljudskega mnenja ne pusté na dan priti. Št. Jakobska občina, ki je v tej zadevi prva, pritožila se je celo do ministerstva in se bo, če treba, tudi do državnega sodišča. Ob

enem naj se blagovolijo slovenski poslanci ozreti na pritožbo 97 katehetov, ki je že pred leti šla na ministerstvo zoper prehudo ponemčevanje šol.

Prosimo toraj še enkrat slovenske poslance, naj se krepko potegnejo za nas.

Zaupnica iz Št. Jakoba zapopada v sebi tudi nezaupnico g. dekanu Nesteju, in se glasi: „Visokospoštovani, častitljivi gospod! V seji deželnega zbora dne 12. oktobra t. l. ste se možko in nevstrašljivo potegnili za pravice nas zapuščenih koroških Slovencev. Mi spodaj podpisani občinski svetovalci velike občine Rožeške in zastopniki krajnega šolskega sveta v Št. Jakobu, izrekamo s tem odločao, da se popolnoma vjemamo z Vašimi besedami, katere ste v omenjeni seji spregovorili. Mi Vam zato kličemo prisrčno: Bog plačaj! in ponižno prosimo, da bi nas tudi zanesreji branili in zastopali tem bolj, ker je od nas voljeni zastopnik čast. g. dekan Neste čisto pozabil na nas in vsled tega naše zaupanje popolnoma zgubil. On je pozabil, da je bil edino z našo pomočjo po kompromisu s Paternjanci v deželni zbor voljen. Ušle so mu tudi iz spomina tiste lepe in srčne besede, polne obljub, katere je nam po končanej volitvi govoril. Zato mu izrekamo pri tej priložnosti svoje nezaupanje! Rožeški občinski zastop v Št. Jakobu 19. nov. (Sledé podpisi.) Krajni šolski svet v Št. Jakobu 19. nov. 1882. (Sledé podpisi.)

Še neksj imamo na srci. Kaj smo mi Slovenci južnej železnici hudega storili, da nam je začela nasprotovati in v ta namen v zvezo stopila z nemškim „Schulvereinom“? Ko se je v spod. Dravbregu enovala šola „schulvereinova“, in ko so jej železniški uradniki na pomoč priskočili, ker ljudstvo ni maralo za šolo, tačas smo mislili, da je to privatna nemška navdušenost tamošnjega postajnega načelnika. Toda kmalo smo zvedeli, da so tudi v Mariboru železniški uradniki na čelu šulvereinovske agitacije. Zdaj se pa zve tudi iz Sevnice, da so bili železniški služabniki komandirani, svoje otroke pošiljati v šulvereinovsko šolo! Tu je tedaj videti organizirana reč, sistematični boj južne železnice proti slovenski narodnosti! Dobro bi bilo izvedeti, ali ta izhaja od vodstva železnice, ali od kake posamezne velike glave pri vodstvu? Družba je francoska; čudno toraj nje sovražstvo proti Slovanom! Ali železnica ne vleče lepih krajcarjev tudi od Slovencev in Hrvatov?

Došla je nova zaupnica g. prof. Einspielerju iz Bilčje vasi (Ludmannsdorf.)

Iz Ptujja. (Čitalnica in „Narodni dom.“) 5. t. m. imela je naša čitalnica glavno skupščino. Ta je volila sledeči odbor: Dr. Alf. Gregorič, predsednik, Dr. Jožef Čuček, profesor, Luka Kunstek, Andrej Jurca, trgovec, Dr. Fr. Jurtela, Franc Hirti, kaplan in Ivan Urbanec, uradnik, odborniki. Odbor volil je pozneje g. Dr. Čučka za podpredsednika, g. Dr. Jurtelo za blagajnika, g. Urbanca za tajnika. Za pregledovanje računov, koji so jako obširni, volila je skupščina tri revizorje, ki bodo račune pregledali, kakor hitro bodo ti svoje delo končali, poročam vam o gospodarstvu čitalnice natančneje. Toda, že danes smem reči, da tisti, ki so čitalnici posodili denar v nakup hiše, z njenim dozdajnim gospodarstvom ne bodo nezadovoljni. V bodoče pa bode lehkeje gospodariti; kajti vse potrebne poprave pri hiši so zgotovljene. Iz poročila

*) Po naključji zakasнено.

g. predsednika posnel sem, da še nekteri onih, koji so čitalnici obljubili posojila, niso celo nič vplačali. Takega poročila skupščina ni pričakovala; kajti s podpisanjem se je vsakdo zavezal, da plača 10% obljubljene svote takoj, kedar je pismena pogodba gledé kupa hiše sklenjena, kar se je zgodilo, kakor se je poročalo, vže meseca februarja, ostalo pa v štirih obrokih v teku dveh let. Pričakovati je, da odbor mlačne plačevalce storjene obljube spomni, ker le takrat je mogoče, dobro gospodariti, ako vsak svojo dolžnost točno spolnjuje.

Domače novice.

V Ljubljani, 28. novembra.

(Obletnica smrti pokojnega dr. Janca Bleiweis-a) je jutri dne 29., in še enkrat opozorujemo posebno ljubljanske rodoljube, na sv. mašo, katera se bode pela zato jutri dopoldne ob 10. uri v tukajšnji škofijski stolnici.

(Mestni odbor ljubljanski) imel je 24. t. m. zvečer ob petih sejo, ktere se je vdeležilo vseh 15 narodnih in sedem odborikov nasprotne stranke, namreč Bürger, Dežman, Doberlet, Dreo, Lasnik, Lukman in Zupan. Gospodje so menda sprevideli, da ni prav varno se kujati, ker utegnejo sicer pri novih volitvah vsi odleteti. Čuber in Pirkar pa sta neki sklenila, da ne bosta nič več prihsjala k sejam. Menda ju ne bo nihče posebno pogrešal. Župan prične sejo z naznanilom, da so cesar dovolili zidati učiteljsko pripravnico in predlaga, naj se posebna deputacija poda k g. deželnemu predsedniku s prošnjo, da bi Njib Veličanstvu za to dovoljenje sporočil najiskrenejšo zahvalo. Ta nasvet se soglasno sprejme in ravno tako tudi predlog Bleiweisov, da naj g. župan sam izbere dva gospoda, ki ga bosta spremila k g. deželnemu predsedniku. Dalje naznani župan, da se je biskup Strosmajer telegrafično zahvalil za izvolitev kot častni meščan, in da je mesto Steyer poslalo svoje računске sklepe. Potem se preide na dnevni red, ter se prebere pismo deželnega predsedništva, ktero naznanja, da je šletna doba deželnega šolskega sveta potekla 2. novembra, in da naj zaradi sostave novega deželnega šolskega sveta mestni zastop prej ko mogoče izvoli in vladi naznani svojega zastopnika. O tem pismu se vname dolg razgovor. Dr. Zupan trdi, da ni še doglašeno, je li tudi za sedanjega zastopnika potekla šletna doba ali ne. Mnogi vzroki pričajo za to, da ta pravica še ni potekla, ker je bil izročno izvoljen na 6 let. Sicer pa se reč ne mudi tako zelo, zato on predlaga, naj se volitev ne vrši že danes, ampak vladino pismo naj se izroči prej v pretres zedinjenemu šolskemu in pravnemu odseku. — Dr. Bleiweis odgovarja, da reč ni tako principijelnega pomena, kakor je trdil dr. Zupan in mestni odbor nima dolžnosti preiskovati pravne strani, ampak le izvršiti povelje, zato predlaga naj se volitev mestnega zastopnika v deželnem šolskem svetu precej danes izvrši. Dr. Drč podpira ta predlog, Dežman in Zupan pa se mu ustavljata, in Zupan zlasti še omenja, da naj večina v svojo lastno korist pritrdi njegovemu predlogu, ker je svet okrogel in se vedno suče. Kar je danes koristno za manjšino, utegne enkrat prav priti tudi sedanji večini. Župan Grasselli odgovarja Zupanu, da bi bil vladino pismo sam od sebe izročil šolskemu odseku v pretres. A ker je reč nujna, in je ostal za zadnjo sejo sestavljeni dnevni red, pisma ni izročil odseku, ker ni vedel, ali bode do prihodnje seje še mogel zborovati ali ne. Pri glasovanju se

predlog Zupanov zavrže s 14 proti 7 glasovi, predlog Bleiweisov pa se sprejme. Zupan vsled tega v svojem in svojih tovarišev imenu oglašuje protest zoper ta sklep, ki naj se zapiše v zapisnik, ter ob enem naznani, da on in tovariši njegovi se volitve ne bodo vdeležili. Pri volitvi se odda 15 listkov, katerih eden je bil prazen, 14 pa se jih je glasilo za gimnazijskega profesorja Šukljeta, ki bode toraj mesto ljubljansko zastopal v deželnem šolskem svetu Kranjskem.

Druga točka dnevnega reda je bilo pismo deželnega odbora, ki mestni zastop vabi, naj izvoli tri gospode, da vstopijo v slavnostni odsek, ki bode imel pretresati in sestaviti program, po katerem se bodo vršile slavnosti 600letnega združenja dežele naše z habsburškimi deželami. Drč ugovarja, da so 3 udje premalo, ker se bode večina raznih slovesnost vršila v Ljubljani in bo imel glavni posej pri tem mestni odbor. Lahko bi se zgodilo, da bi izvoljeni trije kterokrat ne prišli k dotični seji in bi se brez njih sklepalo o rečeh, ki v prvi vrsti zadevajo mesto in njegove prebivalce. Oa toraj predlaga, naj se danes sicer volijo trije gospodje za ta odsek, ob enem pa naj se naznani deželnemu odboru, da naj to število pomnoži na pet in naj bo med temi peterimi gospodi tudi ljublj. župan. Zupan zavrača Drča, češ, da zadostujejo trije gospodje in se ni treba bati, da bi prišli v manjšino, ali da bi slavnostni odsek sklepal o stroških, ki naj se v ta namen potrosijo iz mestne blagajnice. Pravico te stroške dovoliti si mora mestni odbor prihraniti sam in to tudi sporočiti deželnemu odboru. Za nasvet Drčev govorita še Hribar in Zarnik, Zupana pa podpira Dežman. Pri glasovanju obvelja Drčev predlog in se potem precej za dotični odsek izvolijo gosp. Fortuna Mošé in Hribar.

(Konec sledi.)

(„Banka Slavija“) je sklenila v 3 četrtletji t. j. v mesecih julij, avgust in september t. l. 24793 novih zavarovalnih pogodb za kapital 27.658.833 gl. 7 kr., za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 546.377 gl. 97 kr. Za škode pa je v tem časi plačala 258.324 gl., 7 kr.

Denarni promet glavne blagajnice znašal je 1,585.63 gl. 52 kr. in od bankinih kapitalij bilo je v tem časi vloženi 220.746 gl. 15 kr. v česko-moravskih in poljskih posojilnicah, 646.292 gl. 92 kr. pa izposojenih na zemljišča.

Gasilnih brigadnic oddala je banka 10 občinam in med temi tudi občini Horjul v vrhniškem okraji na Kranjskem.

Od 1. januarja do 30. septembra t. l. skleneno je bilo od vseh zavarovanj 64.161 za kapital 61,623.410 gl. 88 kr. proti plačilu zavarovalnine in pristojbin v znesku 1.379.918 gl. 40 kr., za škode pa se je plačalo v tem času vsega skupaj 571.182 gl. 75 kr.

Samoupravna društva za zavarovanje užitka in pokojnin postajajo čez dalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca septembra t. l. uže 601 členov, ki so zavarovali užitkov in pokojnin za 107.16 gl. 73 kr. in vpisali vlog 435.298 gl.

Zastopniška pokojninska zaklada imela je do konca septembra t. l. 3846 deležnikov in njeno premoženje narastlo je na 2722 gl. 59 kr. v gotovini in vrednostnih papirjih.

(Učiteljska pripravnica) se bode vsled dovoljenja cesarjevega zidala na spomlad po načrtu, ki ga je izdelal tukajšnji stavbeni vrad. Stroški, ki so nastavljeni na 160.000 gl., se bodo stavili v državni proračun pr. hodojega

leta. Poslopje bo stalo blizo nove ceste, ki jo preko Urbasove hiše delajo proti kolodvoru.

(Beseda v čitalnici) bila je v nedelje zvečer jako dobro obiskana in so se vršile posamezne točke prav izvrstno in v občno zadovoljnost. Pri petji se je posebno odlikoval g. Pucihar; osmospev bil je nekoliko slabiji, ker je tenorist g. Branke obolil. Posebno je občinstvu dopadla igra „Pot skoz okno“, ker se je vršila gladko brez najmanjšega spodtikljeja. Občinstvo je pri posameznih prizoriš, še bolj pa na koncu z živahnim ploskanjem razodevalo svojo zadovoljnost in priznanje igralcem. Tudi scenerija je jako dopadla, ker je bila prav primerno vredjena.

(Miklavžev večer.) V torek dné 5. dec. t. l. priredi ljubljanski „Sokol“ v prostorih čitalnične restavracije „Miklavžev večer“, na kojega slav. p. n. občinstvo uže sedaj opozorujemo. — Program bode obširen in komično zabaven, ter se je nadejati kakor druga leta tako tudi letos ta večer prav obilnega občinstva.

(Biskup Štrosmajer) sporočil je mestu ljubljanskemu telegrafično svojo zahvalo, ker ga je o priliki dovršenja njegove stolnice izvolilo za častnega meščana.

(Loterija na korist „Narodnemu domu“.) Ker se bodo začele še tekom tega meseca razprodajati srečke „Narodnega doma“, ne bode odveč, ako naštejemo izmed 2257 dobitkov, ki jih bode loterija obsezala, najpomembnejše, ki so ti-le: Kaseta z namizno opravo za jedila in dessert za 24 osob, potem žlica za torto, sladkornjak, žlica in vilice za salato in solnjak — vse iz čistega srebra v vrednosti 1000 gl. — Koleselj in konj s popolno opravo v vrednosti 500 gl. — Kaseta z namizno opravo za jedila in dessert za 24 osob, potem žlica za torto, sladkornjak, klešče za sladkor, žlica in vilice za salato, solnjak — vse srebrno v vrednosti 500 gl. — Zlata remontoirna ura z verižico v vrednosti 250 gl. — Lišp za dame in sicer: broche, uhani in zapestnica z briljanti v vrednosti 250 gl. — Kaseta z namizno opravo za jedila in dessert za 12 osob — vse srebrno v vrednosti 250 gl. — Zugmsyerjev plug, brana, čistilnica in prepeljiva mlatilnica z mahalom v vrednosti 250 gl. — Remontoirna ura za gospode z dvojnimi pokrovcem v vrednosti 100 gl. — Zlata ura za gospé z verižico v vrednosti 100 gl. — Harmonij v vrednosti 100 gl. — Briljantni prstan v vrednosti 100 gl. — Lovska puška, prima bernad-damaščenska, s zapahom, z lesenim kopitom in fino rezbarijo na njem v vrednosti 100 gl. — Kaseta s srebrno namizno opravo za jedila za 6 osob 100 gl. — Trijer v vrednosti 100 gl. — 3 telice pinčgavkega plemena po 100 gl. — Veliko viseče ogledalo v vrednosti 50 gl. — Salonska ura v vrednosti 50 gl. — 2 uri z nihalom v vrednosti 50 gl. — Žtna čistilnica v vrednosti 50 gl. — Slamorezni stroj v vrednosti 50 gl. — 3 puške risanice z dvojnimi zaklepom po 50 gl. — 4 potni kožuhi po 50 gl. — 8 zlatih remontoirnih ur po 50 gl. — 4 briljantni prstani po 50 gl. — Briljantni uhani v vrednosti 50 gl. — 2 lišpa in sicer: zlata broche in zlati uhani po 50 gl. — Križec z briljanti v vrednosti 50 gl. — 5 zlatih verižic po 50 gl. — Zlata zapestnica v vrednosti 50 gl. — Dva srebrna svečnika v vrednosti 50 gl. — Popolna namizna oprava za šest osob iz kitajskega srebra v vrednosti 50 gl. — Popolna namizje iz porceljaaa za dvanajst osob v vrednosti 50 gl. — Popolna steklena posoda za 12 osob v vrednosti 50 gl. Potem s edni mnogo manjših dobitkov, katerim se imajo

pridružiti se oni, ki so jih posamezni rodoljubi obljubili za loterijo darovati. Ker so dobitki tako mnogoštevilni, dragoceni in za vsak stan pripravni, nadejati se je, da bodo slovenski narod prav pridno segal po srečkah, ki se bodo dobivale pri vseh narodnih društvih in vseh znanih slovenskih rodoljubih.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v Krški škofiji: Čast. gosp. Jandi Janex gre za provizorja v Dobropolje; čast. gosp. Witzman Ign. za kaplana v Št. Janž na motiču. Čast. g. Sevanik Leop. je umrl. Pripeljal se je ta gospod od svoje fare Matere Božje na jezeru, katero je ravno nastopil, še enkrat na svojo poprejšnjo faro v Reichenfelsu nazaj. Nekteri psi njegove konje preplašijo, ki skočijo v stran; voz se prekucne in župnik butijo z glavo ob nek sid, da dobijo tri rane na glavi, zgubijo zavednost in umrjé. Č. g. Val. Kraut bode tedaj kot provizor faro M. D. na jezeru dalje oskrboval, kot kaplan pa mu bo pomagoval č. g. Fr. Petek. — Fari Spodnji Dravberg in M. D. na jezeru ste razpisani do 21. decembra.

— Dijaške vstanove, V „Laib. Ztg.“ dne 27. nov. razpisanih 39 dijaških vstanov do 20. decembra.

— Razpis učit. službe. Na 3razredni ljudski šoli v Lašičah je razpisana 2. učiteljska služba z letno plačo 500 glid. s začetkom drugega polleta. Služba se oddaje provizorno ali stalno.

— V Žuženberku se je ustanovilo bralno društvo. 2. decembra se bode začelo delovanje tega društva na javnost. Spored veselic bode: 1) Slovesni nagovor predsednika. 2) A. Haidrih. Slava Slovencem. 3) dr. B. Ipavic: Domovina — zbor s tenor in bariton solo. 4) Šaljivi govor. 5) A. Haidrih. Jadransko morje, zbor. 6) F. Majer: Tičica — četverspev. 7. Iv. pl. Zajec. Uboj — zbor. 8. A. Härtl. Veliki zbor. 9. A. Haidrih: Pri oknu sva molče stonela: Četverspev. 10. Iv. pl. Zajc: Pjesma hrv. pjev. saveza — zbor. Prosta zabava. Društvenikov je 50, mesečni donesek je po 40 kr. na mesec.

— Prosta luka v Trstu se bode prej ali pozneje odpravila. Dvorni svetovalec Bazant bival je več dni v Trstu, ter izdeloval tam vse zadevne naredbe. Od ondat gre v Benetke in Genevo, da še tam pozve, kako in kaj. Eni mislijo, da se bode prosta luka opustila že 1. januarja, eni pa 1. julija l. 1883.

— Trst hoče vodo iz Bistrice in Reke napeljati v mesto. Reč se je obravnavala 22. t. m. v mestnem zboru, ki je po dolgi in ostri debati z veliko večino sklenil: 1) Za najboljše preskrbovanje za vodo smatra zbor to, da se napelje v Trst 12.000 kubičnih mtr. vode iz Bistrice, najmanj 28000 kub. metrov pa iz Reke, katera množina izvrstnih teh voda bode zadostovala ne le za alimentarne, domače in javne, temuč tudi za obrtnijske namene, 2) imenovati se ima komisija 10 udov mestnega zbora, katera ima pod vodstvom župana precej pregledati dotične projekte in zboru staviti končne predloge. — „Edinost“ to zadevo razpravlja v posebnem članku, ter izreka nado, da po dolgoletnih dragih preiskavah in komisijah Trst vendar enkrat dobi dobre, zdrave vode. Vprašanje pa nastane, bodo li prebivalci ob Bistrici in Reki mirno gledali, da se jim vzame velik del potrebne vode, in ne bodo marveč odločno protestirali zoper to?

— V spomin dr. Franca Preširna napravi odbor čitalnice v Ptujju večerno sve-

čanost 3. decembra ter vijudno k nji vabi. — Začetek ob 8.

— Pogorelec v Kočah na Kočevskem, kjer je bil 24. julija pogorel velik del vasi, so cesar darovali 400 glid.

— Tisučletnica smrti papeža Janeza VIII. se bo obhajala letos 15. decembra. kajti umrl je, kakor trdijo nekteri povestničarji smrti nasilne, umorjen zaradi prevelike naklonjenosti do sv. Metoda in v obče do Slovanov.

— Imenovanja. G. A. Šemerl, bivši okrajni glavar v Tolminu, je prišel v Trst kot namestniški svetovalec, za voditelja okrajnega glavarstva v Tolminu pa pride g. Schaffenhauer, novo imenovani namestniški tajnik, ki je dozdaj služil v Sežani kot c. k. okrajni komisar ter je slovenščine zmožen v govoru in pisavi in Slovencem vsakozi pravičen. Gosp. Viljem vitez Jetmar je postal okrajni sodnik v Voloskem.

— LXII list državnega zakonika, od 21. oktobra t. l. je prinesel za sedaj samo v nemškem jeziku pod št. 163 ukaz kupčijskega ministerstva dne 10. oktobra 1882, da se izpelje postava 28. maja 1882, ki se tiče vpeljane poštnih hranilnic po deželah, ki so zastopane v državnem zboru.

— Bolezen na kavovcu. Kavovcu (grmu), na katerem rase kava, žuga nevarnost, kakoršna je prišla nad krompir in trto. Nasadbine kavovca napada posebna gliva, komaj se prikaže na listu, razširi se čez ves grm in tako zel zamori. Takisto prikazala se je ta gliva na otoku Ceylon in Java in na avstralskih otokih Fidži, kjer je že napravila veliko škode. Na Fidži otokih je pokupila vlada vse nasadbe (plantagen), kjer se je pokazala ta bolezen, ter potem vse rastline požgala in tako so pokončali glivo a tudi grm. Doati so že ljudje imeli o „Phloxera vastatrix“, no sedaj pa se prikazuje nov hud nasprotnik.

Umrli so:

23. nov. Jožefa Beden, 8 mesecev, vodenica v glavi. 24. nov. Franciska Miglar 66 let. Marija Rebolj, 62 let, vodenica. 25. nov. Marija Čerin 48 let, alabost.

V bolnišnici 20. novem. Jože Šink, delavec, 30 let. Lucija Borštnar, 57 let, vnetje pluč. — Vaelav Mikš, 30 let, kronična tuberkuloza. 21. nov. Marija Stopar, 74 let, starost. Janex Pezdir, 70 let, vodenica.

Poslano.

Slavno vredništvo! Dovolite, da po tej poti nekaj vstic objavim.

Na vprašanje, došlo mi od mnogih stranij, zakaj sem kar naglo odstopil od vredništva „Soče“, odgovorim to-le.

Pooblaščenec „Sočinih“ lastnikov, kateri edini se je z menoj dogovarjal, se je izrazil: 1. Da so lastniki „Soče“ proti mojemu postopanju, oziroma proti zadnji polemiki, ki sem jo imel z listom „Edinost“, in da hočejo s tem listom v obče „mir“ imeti. 2. Da se ne zlagajo z menoj, da sem dopise sprejemal in sem tudi sam proti temu, da bi se zidal v sedanjih dobi „Narodni dom“ z nabiranjem darov, in sem rajši zato, da bi se osnovalo, na pr. „Narodno društvo“, v prvi vrsti proti nemškemu „Schulverein“.

Ker nisem hotel lista proti svojemu prepričanju vredovati, in bi bil po odpovedi, katero sem naznanil že začetkom septembra t. l., vredništvo „Soče“ ob novem letu itak oddal, sem list rajši še poprej popustil.

„Edinost“ vidi v 65. št. od 15. nov. v mojem odstopu nekako „zadoščenje“; kdor razmere pozna, se temu ne bo čudil. Zadoščenje pa je dala „Edinost“ tudi meni, kakor ob prejšnjih prilikah, tako tudi v poslednji „pravdi“. Iz Ljubljane sem bil jaz namreč v „Soči“ priobčil neke izjave, katere pa „Edinost“ niso ugajale,

ker so moje trditve proti „Edinosti“ potrjevale. G. Nabergoj in drugi poslaničarji so v „Edinosti“ mene javno obrekovali, češ, da sem se na ljubljanske izjave „naročil“. Jaz sem zahteval v imeu poštenja dokazov; teh pa niso prinesli do danes in jih nikdar ne prinesejo! Iz tega pa svet vidi, kje je bila resnica, kje laž in obrekovanje! Vseled tega pa je pravda dovršena — dotičnikom ne v prid.

„Edinost“ pa samo še to. Jaz protestujem z vso odločnostjo proti indirektnemu očitju, kakor da bi bil jaz kedaj z zavestjo „Sočine“ predale odpiral „poznanim intrigantom“. Slabo vest mora imeti list, ki s takimi pridevki označuje dopisnike, kateri poročajo resnične, pa njemu neprijetne reči. Isti list trdi, da njemu ni treba odgovarjati na moj „plitvi članek, objavljen v 44 št. „Soče“, češ, da so „sodbo uže izrekli drugi merodajni gospodje na Goriškem“. Kje se je to zgodilo, in kdo so ti merodajni gospodje?

Naj še dostavim, da sem se drugod oglasil, potem ko mi sedanje vredništvo „Soče“ na prijazno prošnjo in pogajanje ni hotelo proptora podeliti za primeren odgovor.

V Gorici, 23. nov. 1882.

France Podgornik,
bivši vrednik „Soče“.

V založbi M. Gerberja, bukvoveza v Ljubljani, so ravno kar na svetlo prišle dve nove bukve:

„Marija zgodnja Danica“, in „Kruh angelski“.

Obseg prvih bukev, ki jih je spisal sloveči ljudski pisavec, častiti gospod Janez Volčič, župnik v Šmarjeti, je na 717 straneh tale: Jutranje, večerne, mašne, spovedne, obhajilne molitve, molitve pri obiskovanju presvetega rešnjega Telesa, čiščenje presvetega Jezusovega Srca, pobožne vaje v čast deviški Materi Božji: vsakdanje molitve k Mariji, sedem molitev sv. Alfonza Ligvorija v čast Materi Božji, devetdnevica k Materi Božji, molitve k Materi Božji v splošnih in posebnih nadlogah, devetdnevica pred peterimi poglavitnimi prazniki preblažene Device Marije, premišljevanja in molitve na praznike preblažene Device Marije, čiščenje presvetega in noomadežanega Marijnega Serca, molitve k Mariji za razne milosti in čednosti, molitve k svetim angelom Božjim in svetnikom, molitve v boleznih in prošnje za bolne in umirajoče, molitve za mrtve, nauk od odpustkov in molitve za odpustke, molitve k naši ljubi Gospej vedno pomoči in k naši ljubi Gospej presvetega Serca, pesmi v čast Mariji. — Veljajo pa z zlatim obrezkom 2 glid., v usnji 1 gl. 45 sold.

Druga bukve „Kruh angelski“, ki jih je spisal mašnik reda sv. Franciška, P. Hrisogon Majer, obsegajo lahko umevne molitve za mladino (jutranje, večerne, mašne molitve, popoldanske pobožnosti, spovedno pobožnost, molitve o raznih časih cerkvenega leta) in pripravljane na prvo sv. obhajilo (spomine iz svetih zgodob, premišljevanja in zgled, tri Božje čednosti, litanje vseh svetnikov, štiri večji predglaski preblažene Device Marije, navod, kako se streže pri sveti maši, in svete pesmi). Veljajo pa z zlatim obrezkom 60 soldov, vse usnjate 40 sold., v papirji 25 sold.

Za Božič

prodajam urne verižice za gospode in gospé v zlatu povite po 2 do 5 glid., demante iz Sumatre, ki se od pravih nič ne ločijo, po 1 gl. do 5 gl., bracelete, uhane, broše in srajčne gumbice močno poslačene in s demanti iz Sumatre okinčane, zlate prstane s českimi granati, vse po 1 do 5 glid. Pisмено se svažem, da moje blago nikdar ne začrni, in vrnem denarje nazaj, ako bi se to zgodilo. Demanti iz Sumatre se tudi v poslano reči prav po ceni vdelujejo. Pohvalna pisma od znamenitih oseb so vsakomeru na ogled.

Wilhelm Rosenkranz,
Exportgeschäft, Prag.
Weinberge.